

Обчислювальна геометрія і алгебра

Олег Гутік

Лекція 2: Комплексні числа

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики.

Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики.

Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

В цій лекції ми просто визначимо поле комплексних чисел. Комплексні числа відіграють важливу роль в багатьох областях математики. Ототожнимо точку $(a, b) \in \mathbb{R}^2$ з формальним записом $a + ib$, причому для спрощення викладень формальний запис $0 + ib$ будемо ототожнювати з ib , а запис $i1$ — з i . Використовуючи це поняття визначимо арифметичні операції додавання “+” і множення “·” на $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

$$(a + ib) + (c + id) = (a + c) + i(b + d),$$

$$(a + ib) \cdot (c + id) = (ac - bd) + i(ad + bc).$$

Доведення теореми 1.2.8 очевидне.

Теорема 1.2.8

$(\mathbb{R}^2, +, \cdot)$ є полем, яке позначається через $\mathbb{C}$, що містить множину $\mathbb{R}$ як підполе стосовно відображення ототожнення елемента a з точкою з координатами $(a, 0)$.

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *явною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *явною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається дійсною частиною комплексного числа z , а дійсне число b називається уявною частиною комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто спряжене) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і модуль числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) число до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) *число* до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) *число* до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) *число* до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) *число* до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) *число* до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Розглядаючи як елементи поля, елементи поля $\mathbb{C}$ називаються *комплексними числами*. З означення операції множення комплексних чисел випливає добре відома рівність

$$i^2 = -1,$$

іншими словами, корінь квадратний з мінус одиниці -1 дорівнює i . Тому надалі символ i будемо називати *уявною одиницею*.

Означення 1.2.9

Нехай $z = a + ib \in \mathbb{C}$. Тоді число a називається *дійсною частиною* комплексного числа z , а дійсне число b називається *уявною частиною* комплексного числа z . Означимо функції $\operatorname{Re}(z)$ і $\operatorname{Im}(z)$ за формулами

$$\operatorname{Re}(z) = a \quad \text{і} \quad \operatorname{Im}(z) = b.$$

Комплексно спряжене (або просто *спряжене*) *число* до комплексного числа z , позначається $\bar{z}$, і *модуль* числа z , позначається $|z|$, визначаються за формулами

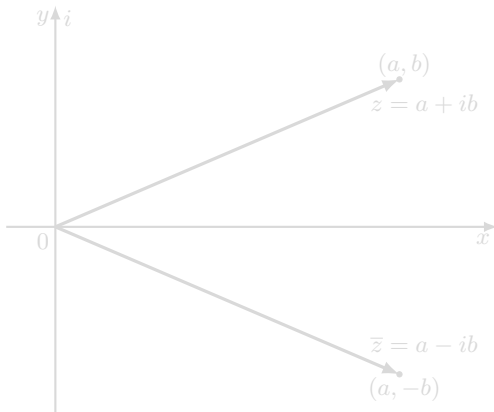
$$\bar{z} = a - ib \quad \text{і} \quad |z| = \sqrt{a^2 + b^2}.$$

Комплексні числа

З означення поля комплексних чисел $\mathbb{C}$ випливає, що його можна ототожнити з точками декартової площини $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

комплексному числу $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ставимо у відповідність точку з координатами (a, b) на декартовій площині $\mathbb{R}^2$.

Таке ототожнення надалі будемо називати *геометричною інтерпретацією* комплексних чисел, і вона зображена на рис.

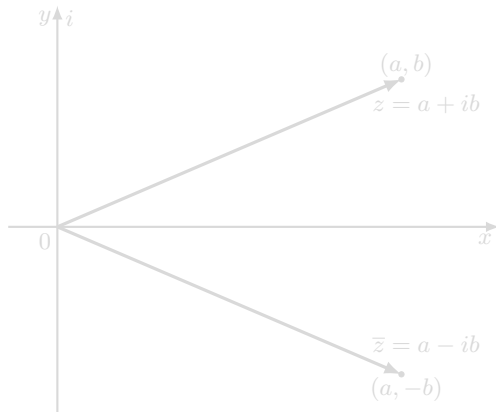

Комплексні числа

З означення поля комплексних чисел $\mathbb{C}$ випливає, що його можна ототожнити з точками декартової площини $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

комплексному числу $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ставимо у відповідність точку з координатами (a, b) на декартовій площині $\mathbb{R}^2$.

Таке ототожнення надалі будемо називати *геометричною інтерпретацією* комплексних чисел, і вона зображена на рис.

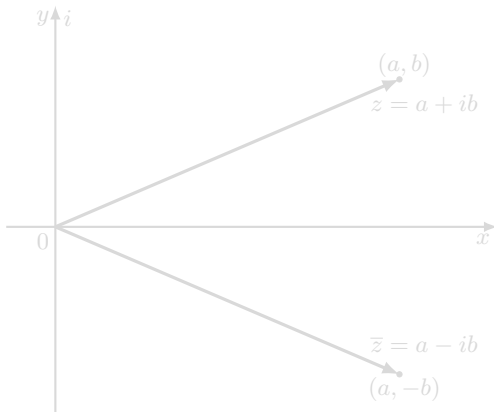

Комплексні числа

З означення поля комплексних чисел $\mathbb{C}$ випливає, що його можна ототожнити з точками декартової площини $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

комплексному числу $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ставимо у відповідність точку з координатами (a, b) на декартовій площині $\mathbb{R}^2$.

Таке ототожнення надалі будемо називати *геометричною інтерпретацією* комплексних чисел, і вона зображена на рис.

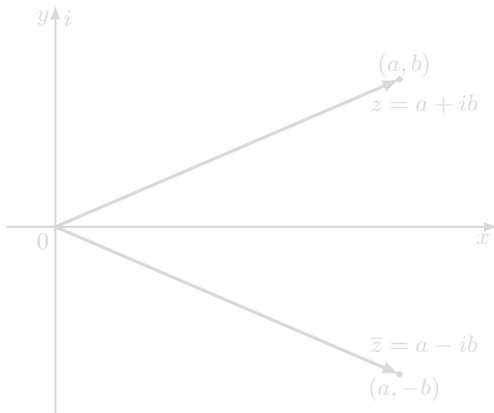

Комплексні числа

З означення поля комплексних чисел $\mathbb{C}$ випливає, що його можна ототожнити з точками декартової площини $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

комплексному числу $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ставимо у відповідність точку з координатами (a, b) на декартовій площині $\mathbb{R}^2$.

Таке ототожнення надалі будемо називати *геометричною інтерпретацією* комплексних чисел, і вона зображена на рис.

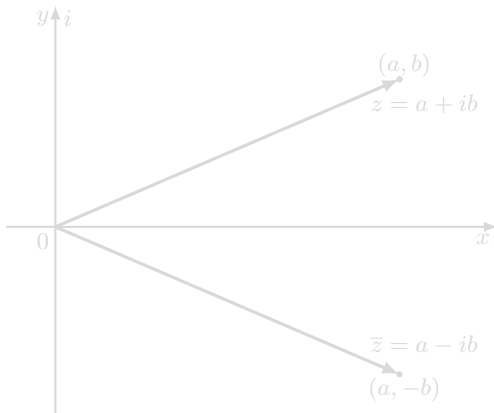

Комплексні числа

З означення поля комплексних чисел $\mathbb{C}$ випливає, що його можна ототожнити з точками декартової площини $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

комплексному числу $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ставимо у відповідність точку з координатами (a, b) на декартовій площині $\mathbb{R}^2$.

Таке ототожнення надалі будемо називати *геометричною інтерпретацією* комплексних чисел, і вона зображена на рис.

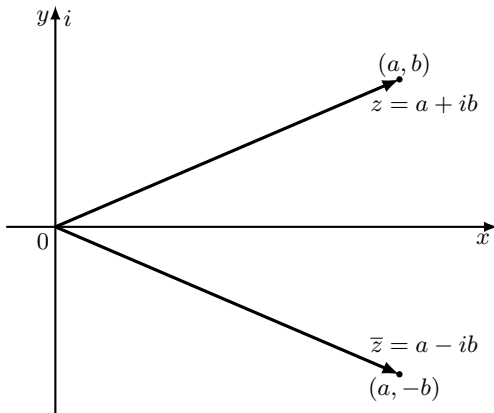

Комплексні числа

З означення поля комплексних чисел $\mathbb{C}$ випливає, що його можна ототожнити з точками декартової площини $\mathbb{R}^2$ наступним чином:

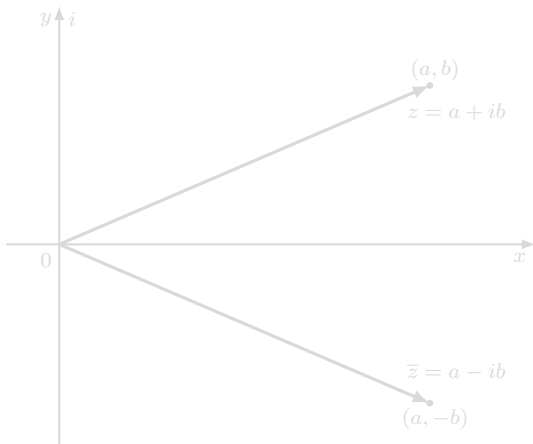
комплексному числу $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ставимо у відповідність точку з координатами (a, b) на декартовій площині $\mathbb{R}^2$.

Таке ототожнення надалі будемо називати *геометричною інтерпретацією* комплексних чисел, і вона зображена на рис.

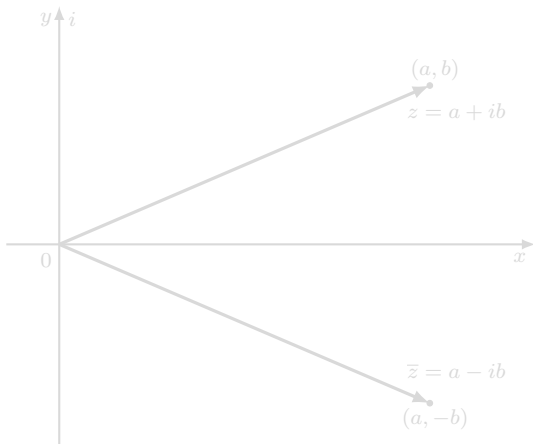
Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

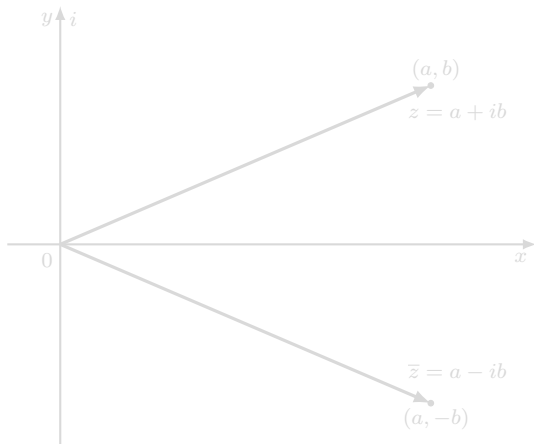
Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

Комплексні числа

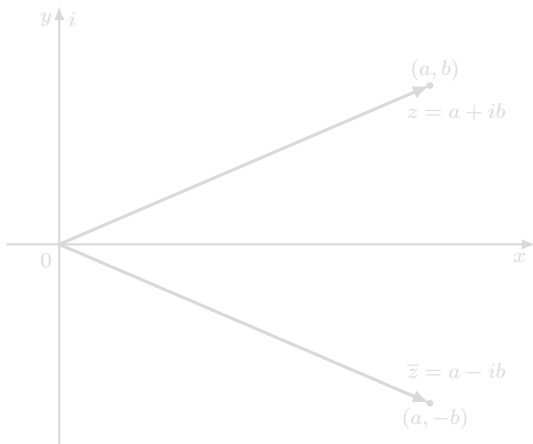
Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

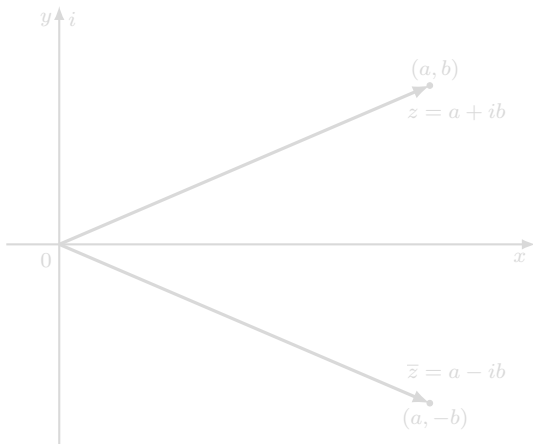
Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

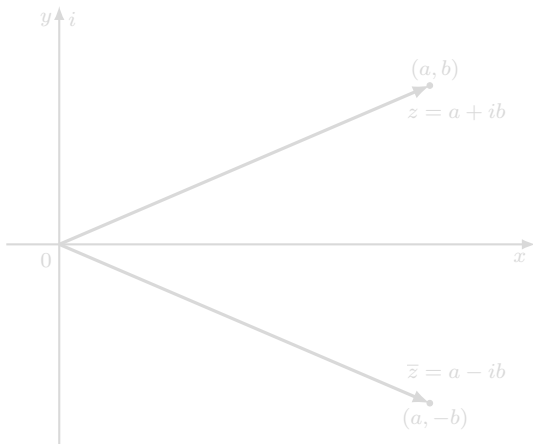
Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

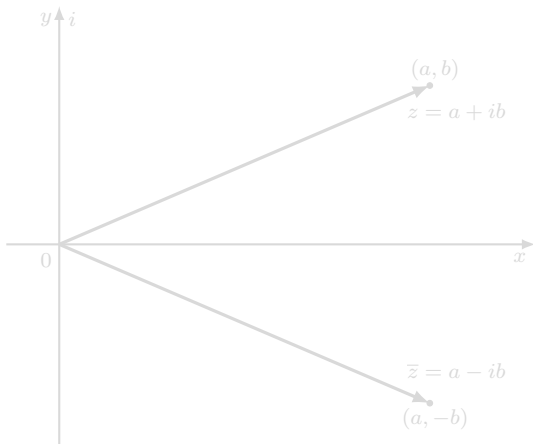
Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

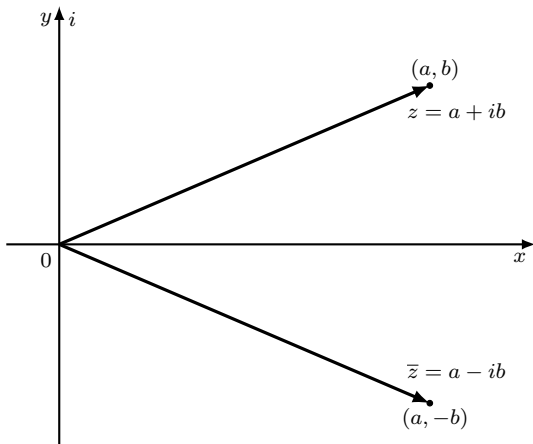
Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

Комплексні числа

Також, в такій інтерпретації ми комплексне число $z = a + ib \in \mathbb{C}$ ототожнюємо з вектором з координатами (a, b) , і неважко довести, що суму двох комплексних чисел ми можемо інтерпретувати з сумою векторів, які їм відповідають, і це ми пропонуємо довести читачеві самостійно. Також, у такому зображенні комплексних чисел вісь Ox будемо називати *дійсною* віссю, а вісь Oy — *уявною*. Легко бачити, що модуль комплексного числа $z = a + ib$ дорівнює довжині вектора з координатами (a, b) декартової площини (див. рис.).

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:
 $|z_1 z_2| = |z_1| |z_2|$
- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:
 $z \bar{z} = |z|^2$
- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:
 $\frac{1}{z} = \frac{\bar{z}}{z \bar{z}} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:
 $|z| = |\bar{z}|$
- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:
 $(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d)$
- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:
 $\frac{a + ib}{c + id} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2}$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:
- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:
- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:
- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:
- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{a + ib}{c + id} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2};$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{a + ib}{c + id} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2};$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$z_1 - z_2 = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2};$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$z_1 - z_2 = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2};$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$z_1 - z_2 = (a - c) + i(b - d).$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$z_1 - z_2 = (a - c) + i(b - d).$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{(a + ib)(c - id)}{(c + id)(c - id)} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$z_1 - z_2 = (a - c) + i(b - d).$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа

Ось три прості факти, які легко перевірити:

- (1) модуль добутку двох комплексних чисел дорівнює добутку їх модулів:

$$|z_1 \cdot z_2| = |z_1| \cdot |z_2|;$$

- (2) добуток комплексного числа на його спряжене дорівнює квадрату його модуля:

$$z \cdot \bar{z} = |z|^2;$$

- (3) обернене до комплексного числа $z = a + ib$ обчислюється за формулою:

$$\frac{1}{z} = \frac{a}{a^2 + b^2} - i \frac{b}{a^2 + b^2} = \frac{\bar{z}}{|z|^2}.$$

З цих та вище сформульованих властивостей додавання та множення комплексних чисел впливають такі їхні властивості:

- (4) модуль комплексного числа дорівнює модулю його комплексно спряженого:

$$|z| = |\bar{z}|;$$

- (5) різниця комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$(a + ib) - (c + id) = (a - c) + i(b - d);$$

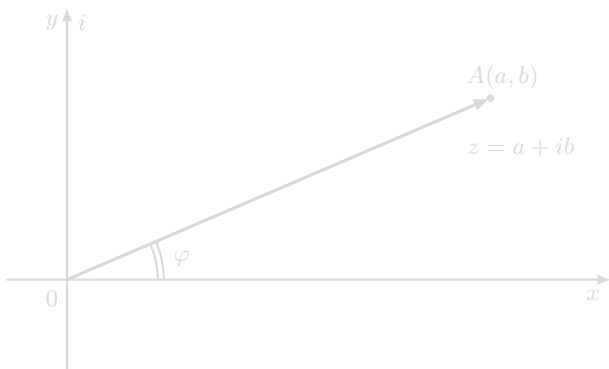
- (6) частка комплексних чисел $z_1 = a + ib$ і $z_2 = c + id$ обчислюється за формулою:

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{a + ib}{c + id} = \frac{(ac + bd) + i(bc - ad)}{c^2 + d^2} = \frac{z_1 \cdot \bar{z}_2}{|z_2|^2}.$$

Ми пропонуємо читачеві довести твердження (1) – (6) самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

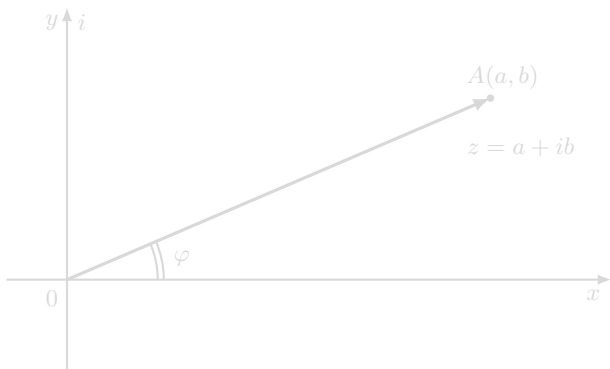

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

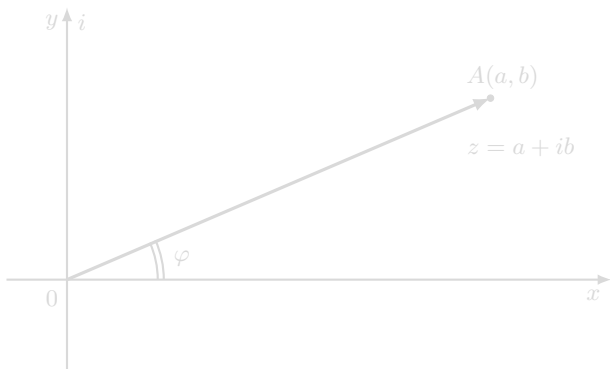
Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

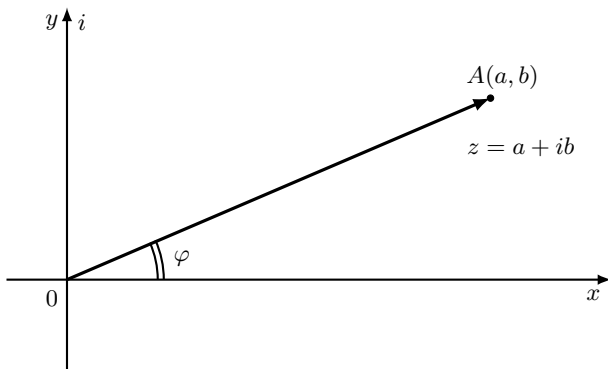
Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

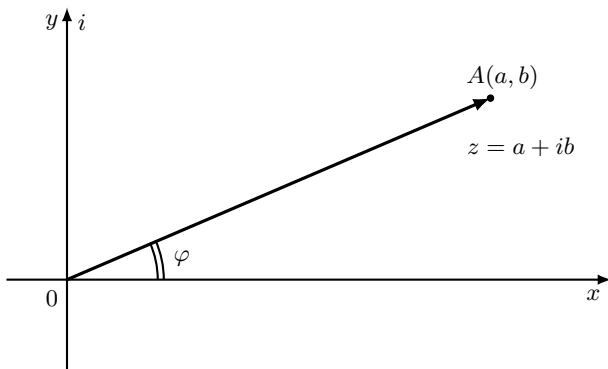
Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

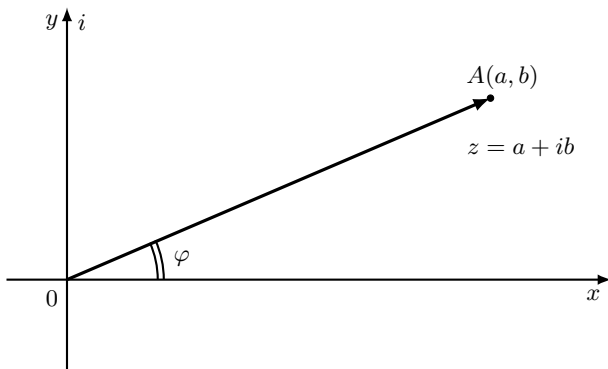
Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

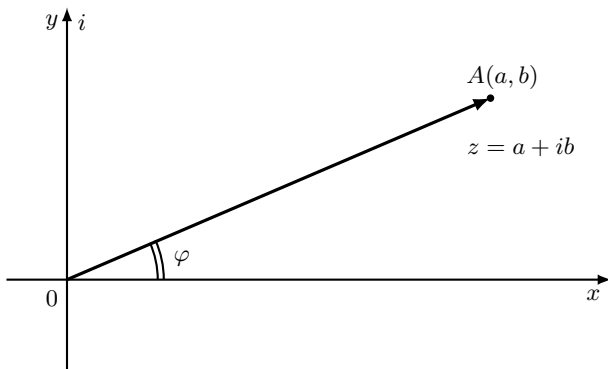
Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

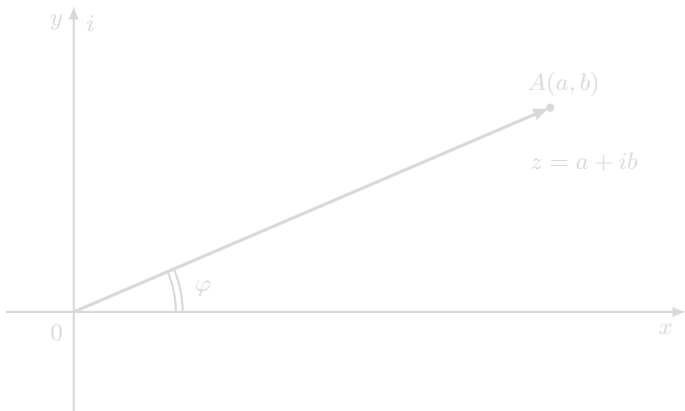
Кожному комплексному числу $z = a + ib$ відповідає деякий вектор на площині, а саме радіус-вектор $\overrightarrow{OA}$ точки $A(a, b)$ (див. рис.).

Очевидно, що довільний вектор (на площині, чи в просторі) визначається довжиною та напрямком. Так, зокрема, вектор на площині можна визначити однозначно його довжиною та кутом, який цей вектор утворює з додатнім напрямком осі Ox . Домовимося, що надалі всі кути відраховуються від осі Ox проти годинникової стрілки.

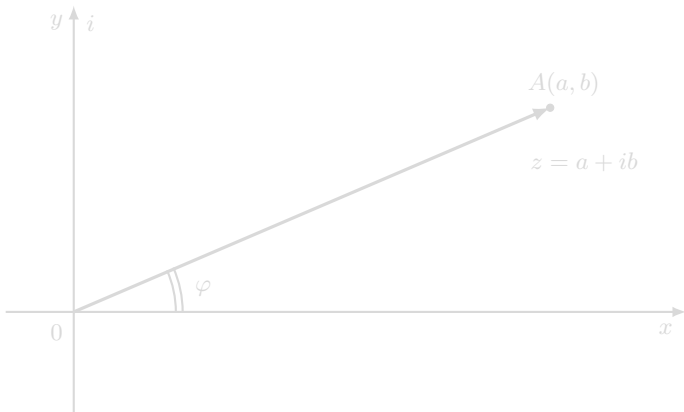
Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Якщо вектор $\overrightarrow{OA}$ відповідає комплексному числу $z = a + ib$, то через r позначимо довжину вектора $\overrightarrow{OA}$ (тобто модуль комплексного числа $z = a + ib$), а через φ кут, який утворює цей вектор з додатнім напрямком осі Ox .

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

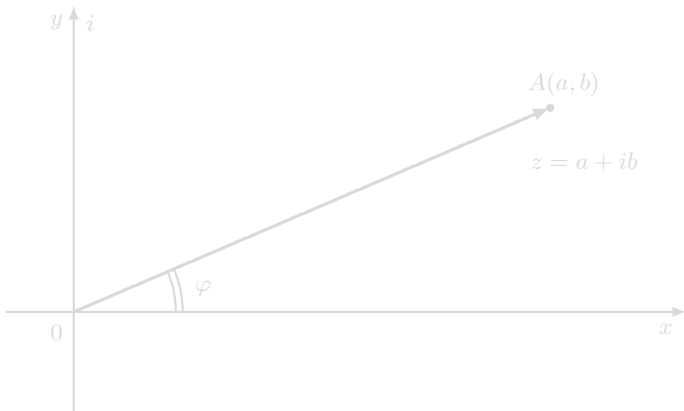
Якщо вектор $\vec{OA}$ відповідає комплексному числу $z = a + ib$, то через r позначимо довжину вектора $\vec{OA}$ (тобто модуль комплексного числа $z = a + ib$), а через φ кут, який утворює цей вектор з додатнім напрямком осі Ox .

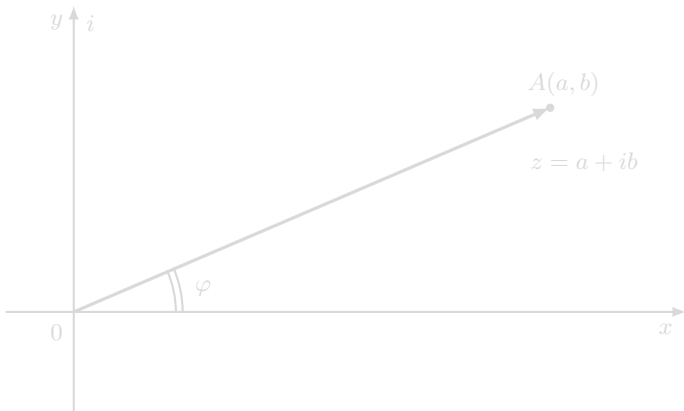
Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Якщо вектор $\vec{OA}$ відповідає комплексному числу $z = a + ib$, то через r позначимо довжину вектора $\vec{OA}$ (тобто модуль комплексного числа $z = a + ib$), а через φ кут, який утворює цей вектор з додатнім напрямком осі Ox .

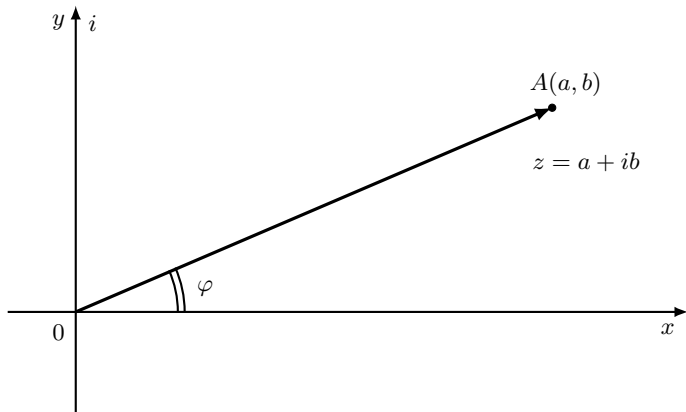
Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Якщо вектор $\vec{OA}$ відповідає комплексному числу $z = a + ib$, то через r позначимо довжину вектора $\vec{OA}$ (тобто модуль комплексного числа $z = a + ib$), а через φ кут, який утворює цей вектор з додатнім напрямком осі Ox .

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Якщо вектор $\vec{OA}$ відповідає комплексному числу $z = a + ib$, то через r позначимо довжину вектора $\vec{OA}$ (тобто модуль комплексного числа $z = a + ib$), а через φ кут, який утворює цей вектор з додатнім напрямком осі Ox .

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати *аргументом* комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається *тригонометричною формою комплексного числа*.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати *аргументом* комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається *тригонометричною формою комплексного числа*.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати *аргументом* комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається *тригонометричною формою комплексного числа*.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати *аргументом* комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається *тригонометричною формою комплексного числа*.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати *аргументом* комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається *тригонометричною формою комплексного числа*.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)\tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Тоді

$$r = \sqrt{a^2 + b^2},$$

$$a = r \cos \varphi,$$

$$b = r \sin \varphi,$$

а отже

$$z = a + ib = r \cos \varphi + ir \sin \varphi = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

У цьому випадку кут φ будемо називати **аргументом** комплексного числа $z = a + ib$. Надалі аргумент комплексного числа $z = a + ib$ будемо позначати через $\arg z$. Якщо $|z| = 0$, то аргумент $\arg z$ числа z невизначений. Також аргумент кожного ненульового комплексного числа визначається з точністю до 2π . Очевидно, що аргумент комплексного числа $z = a + ib$ визначається з системи рівнянь

$$\begin{aligned} \cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}. \end{aligned} \tag{1}$$

Запис комплексного числа $z = a + ib$ у вигляді

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi) \tag{2}$$

називається **тригонометричною формою комплексного числа**.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, **тобто**

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Зауважимо, що число φ є аргументом комплексного числа $z = a + ib$ тоді і тільки тоді, коли виконуються обидві рівності

$$\begin{aligned}\cos \varphi &= \frac{a}{\sqrt{a^2 + b^2}}; \\ \sin \varphi &= \frac{b}{\sqrt{a^2 + b^2}}.\end{aligned}\tag{1}$$

Отже, для знаходження аргументу комплексного числа $z = a + ib$ необхідно розв'язати систему рівнянь (1). Ця система має безліч розв'язків, і всі ці розв'язки визначаються формулою

$$\varphi = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z},$$

де φ_0 — один з розв'язків системи (1). Таким чином, аргумент комплексного числа визначається неоднозначно, тобто

$$\arg z = \varphi_0 + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.\tag{3}$$

Тому ми надалі вважаємо, що $0 \leq \varphi < 2\pi$.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned}|z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2.\end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned}z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2),\end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)).\end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned} |z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2. \end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned} z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2), \end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)). \end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned}|z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2.\end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned}z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2),\end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)).\end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned} |z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2. \end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned} z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2), \end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)). \end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned}|z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2.\end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned}z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2),\end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)).\end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned}|z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2.\end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned}z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2),\end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)).\end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned} |z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2. \end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned} z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2), \end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)). \end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned} |z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2. \end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned} z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2), \end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)). \end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned}|z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2.\end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned}z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2),\end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)).\end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned} |z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2. \end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned} z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2), \end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)). \end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Модуль добутку комплексних чисел дорівнює добутку модулів, модуль частки — частці модулів, а аргумент — аргументу суми (різниці) комплексних чисел, тобто

$$\begin{aligned} |z_1 \cdot z_2| &= |z_1| \cdot |z_2|; \\ \left| \frac{z_1}{z_2} \right| &= \frac{|z_1|}{|z_2|}; \\ \arg(z_1 \cdot z_2) &= \arg z_1 + \arg z_2; \\ \arg\left(\frac{z_1}{z_2}\right) &= \arg z_1 - \arg z_2. \end{aligned}$$

Тобто, якщо комплексні числа задано у тригонометричній формі

$$\begin{aligned} z_1 &= r_1(\cos \varphi_1 + i \sin \varphi_1); \\ z_2 &= r_2(\cos \varphi_2 + i \sin \varphi_2), \end{aligned}$$

то

$$\begin{aligned} z_1 \cdot z_2 &= r_1 \cdot r_2(\cos(\varphi_1 + \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 + \varphi_2)); \\ \frac{z_1}{z_2} &= \frac{r_1}{r_2}(\cos(\varphi_1 - \varphi_2) + i \sin(\varphi_1 - \varphi_2)). \end{aligned}$$

Ці формули ми пропонуємо довести читачеві самостійно.

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Приклад 1.2.10

Комплексні числа $z_1 = -1 + i$, $z_2 = \sqrt{3} + i$ записати в тригонометричній формі і знайти $z_1 \cdot z_2$ і $\frac{z_1}{z_2}$.

Розв'язок. Знаходимо $|z_1| = \sqrt{(-1)^2 + (1)^2} = \sqrt{2}$. З системи

$$\begin{cases} \cos \varphi = \frac{-1}{\sqrt{2}} \\ \sin \varphi = \frac{1}{\sqrt{2}} \end{cases}$$

маємо $\varphi = \frac{3\pi}{4}$. Отже,

$$z_1 = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді

$$|z_2| = \sqrt{(\sqrt{3})^2 + 1^2} = 2; \quad \cos \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}, \quad \sin \varphi = \frac{1}{2}, \quad \varphi = \frac{\pi}{6}.$$

Таким чином,

$$z_2 = 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right).$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

і

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

i

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

i

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

i

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

i

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

i

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

і

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

i

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Тоді

$$\begin{aligned}z_1 \cdot z_2 &= \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \cdot 2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} + \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= 2\sqrt{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right),\end{aligned}$$

і

$$\begin{aligned}\frac{z_1}{z_2} &= \frac{\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)}{2 \left(\cos \frac{\pi}{6} + i \sin \frac{\pi}{6} \right)} = \\&= \frac{\sqrt{2}}{2} \left(\cos \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) + i \sin \left(\frac{3\pi}{4} - \frac{\pi}{6} \right) \right) = \\&= \frac{1}{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{7\pi}{12} + i \sin \frac{7\pi}{12} \right).\end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Безпосередньо з властивостей операції множення комплексних чисел, поданих у тригонометричній формі, отримуємо *формулу Муавра*

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n (\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

Приклад 1.2.11

Обчислити $(-1 + i)^{20}$.

Розв'язок. Запишемо комплексне число $(-1 + i)$ у тригонометричній формі

$$(-1 + i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right).$$

Тоді за формулою Муавра отримуємо

$$\begin{aligned} \left[\sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right) \right]^{20} &= (\sqrt{2})^{20} \left(\cos \frac{60\pi}{4} + i \sin \frac{60\pi}{4} \right) = \\ &= 1024(\cos 15\pi + i \sin 15\pi) = \\ &= 1024(-1 + 0i) = \\ &= -1024. \end{aligned}$$

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n - 1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Комплексні числа. Тригонометрична форма комплексного числа

Розглянемо операцію добування кореня n -го степеня з комплексного числа записаного в тригонометричній формі

$$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Припустимо, що $\sqrt[n]{z} = \rho(\cos \psi + i \sin \psi)$. Тоді за формулою Муавра

$$[r(\cos \varphi + i \sin \varphi)]^n = r^n(\cos n\varphi + i \sin n\varphi).$$

маємо, що

$$\rho^n(\cos n\psi + i \sin n\psi) = r(\cos \varphi + i \sin \varphi).$$

Звідси отримуємо $\rho^n = r$ і $n\psi = \varphi + 2\pi k$, де $k \in \mathbb{Z}$. Отже,

$$r = \sqrt[n]{\rho} \quad \text{і} \quad \psi = \frac{\varphi + 2\pi k}{n},$$

де $k = 0, 1, \dots, n-1$. Таким чином, корінь n -го степеня з комплексного числа z ($z \neq 0$) має n різних значень.

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Приклад 1.2.12

Знайдіть $\sqrt[3]{-1+i}$.

Розв'язок. Оскільки $(-1+i) = \sqrt{2} \left(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4} \right)$, то

$$\sqrt[3]{-1+i} = \sqrt[3]{\sqrt{2}} \left(\cos \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} + i \sin \frac{3\pi/4 + 2\pi k}{3} \right), \quad k = 0, 1, 2,$$

звідки отримуємо

$$\begin{aligned} z_1 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{\pi}{4} + i \sin \frac{\pi}{4} \right); \\ z_2 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{11\pi}{12} + i \sin \frac{11\pi}{12} \right); \\ z_3 &= \sqrt[6]{2} \left(\cos \frac{19\pi}{12} + i \sin \frac{19\pi}{12} \right). \end{aligned}$$

Дякую за увагу!